

Henry ry:n blogi 8.1.2020

Aktiivinen työkaveruus – työyhteisöjen piilevä voimavara

Maarit Laiho, Suvi Satama, Arto Ryömä ja Satu Teerikangas

Työkaveruus rakentuu työn arjessa

Juhlapuheissa saatamme julistaa kymmentä hyvää ja yhdeksää kaunista, mutta lopulta merkityksellistä on työn arki ja päivittäinen vuorovaikutus työkavereiden kanssa. Parhaimmillaan yhteistyö on rakentavaa ja asiat etenevät kohti yhteistä tavoitetta. On huippupäiviä, jolloin työyhteisö kokee kollektiivisia flow-hetkiä.

Arkisena esimerkkinä yhteistyöstä kollegan kanssa toimii lähestyvän deadlineen rutistus. Onnistuessaan homma on tehokasta ja samalla innostavaa. Töitä tehdään täysillä ja tulosta syntyy. Intensiivisen työrupeaman jälkeen olo on jopa virkistynyt! Mielihyvää tuottaa niin työtehtävän valmistuminen kuin vuorovaikutus kollegojen kanssa. Olo on energinen ja pienen hengähdystauon jälkeen voi siirtyä seuraavaan tehtävään. Tällaisia tuntemuksia hyvä työkaveruus parhaimmillaan saa meissä aikaan.

Työelämä tarvitsee aktiivista työkaveruutta

Työelämän kehittäminen on viime vuosina painottunut esimiestyön kehittämiseen. Vahva nojautuminen pelkästään johtajan panokseen jättää kuitenkin ison osan työyhteisön potentiaalista hyödyntämättä. Esimies ei ohjaa työyhteisöä yksin, vaan myös kollegoilla – aktiivisilla työkavereilla – on annettavaa. Esimerkiksi monilla aloilla elinehdoiksi muodostuneet jatkuva uudistuminen ja innovointi onnistuvat työyhteisössä, joissa jokainen ymmärtää oman panoksensa kokonaisuuden kannalta ja toimii sen pohjalta aktiivisena työkaverina.

TYÖ2 – Yhteistyön työyhteisö -hanke

Mitä aktiivinen työkaveruus sitten tarkoittaa? Millaiset työkaverit saavat työyhteisön kukoistamaan? Millaisessa työympäristössä työkaveruus kukoistaa? Näihin kysymyksiin olemme etsineet vastauksia Työsuojelurahaston rahoittamassa TYÖ2 – Yhteistyön työyhteisö - tutkimushankkeessa (2018-2020) Turun yliopiston kauppakorkeakoulussa. Aktiivisen työkaveruuden lähtökohtana on se, että jokainen voi omassa työn arjessaan tietoisesti toimia paremman työyhteisön kehittäjänä.

Aktiivisen työkaveruuden ydin

Tutkimuksemme perusteella aktiiviseen työkaveruuteen kuuluu ammatillisessa vuorovaikutuksessa tapahtuva yhteistyö ja vastuullinen yhteisen tavoitteen eteen ponnistelu. Töissä ollaan töitä varten, samalla niin, että työnteko toteutuu rakentavassa vuorovaikutuksessa ja myönteisin mielin. Vuorovaikutus on kasvavissa määrin oleellinen osa onnistunutta työsuoritusta. Tällöin yhteistyö ja aktiivinen työkaveruus nousevat erityiseen arvoon. Aktiivisen työkaverin vastuullisuus ilmenee työtä kohtaan tunnettuna omistajuutena. Työn arjessa työkaveri on valmis

venymään omissa aikatauluissaan tai työnkuvassaan esim. työkaverin sairastumisen takia. Oman edun sijaan aktiivinen työkaveri miettii, miten me suoriudumme työstämme. Hän näkee itsensä osana laajempaa yhteisöä.

Minä työkaverina

Aktiivisen työkaveruuden työyhteisössä työn arkea leimaavat paitsi keskinäinen luottamus myös arvostus ja huomaavaisuus. Työn arki sujuu huomattavasti paremmin, kun työyhteisössä luotetaan siihen, että työkaveri *”huolehtii omasta tontistaan”*. Tällöin energiaa ei tarvitse käyttää toisen valvomiseen, keskinäiseen kyräilyyn tai mikromanagerointiin.

Arvostus ilmenee esimerkiksi siinä, että työkaveri aidosti kuuntelee, mitä kollegalla on sanottavanaan. Kuulluksi tuleminen on tärkeä osa työkaveruutta. *”Ei, vaan”* puheen sijasta aktiivista työkaveruutta rakennetaan *”Joo, ja”* -puheella. Ensiksi mainittu puhetapa lakaisee työkaverin ajatuksen suoraan roskakoriin ja tuo tilalle oman, *”paremman”*, näkemyksen. Jälkimmäinen puolestaan kunnioittaa toisen esittämää ajatusta ja saa aikaan kuulluksi tulemisen kokemuksen. Tästä voi lähteä rakentumaan yhteinen, uudenlainen näkemys.

Aktiivinen työkaveruus ei kuitenkaan tarkoita yksi- ja myötämielisyyttä. Aktiivinen työkaveri uskaltaa keskustella avoimesti, vaikeistakin asioista. Periaate – asiat riitelevät, mutta ihmiset eivät, toimii rakentavan vuorovaikutuksen ohjenuorana. Työkaverin kanssa ei tarvitse olla samaa mieltä, mutta häntä voi silti arvostaa ja kunnioittaa.

Jokainen on vastuussa

Tiivistetysti aktiivinen työkaveruus on pitkäjänteistä ja vastuullista toimintaa työyhteisön hyväksi – se on kokonaisvaltaista läsnäoloa ja välittämistä omana persoonanaan työyhteisön arjessa. Työkaveruuden potentiaali on valtava, sillä me kaikki olemme työkavereita. Riippumatta siitä, olemmeko siitä tietoisia, jokainen meistä vaikuttaa omalla toiminnallaan työyhteisönsä arkeen ja töiden sujumiseen. Haastammekin sinut toimimaan omassa työyhteisössäsi tietoisesti aktiivisena työkaverina. Valjastetaan työkaveruuden potentiaali käyttöön ja tehdään työelämästä hiukan parempi – meille kaikille.

Olethan tutkimusryhmään yhteydessä, mikäli aihe herätti mielenkiintosi! Kuulemme mielellämme kokemuksia aktiivisesta työkaveruudesta suomalaisessa työelämässä.